

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта
(за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Хорове аранжування
Викладач (-і)	Савчук Володимир Ярославич
Контактний телефон викладача	0508201859
E-mail викладача	vol.sav.53@gmail.com
Формат дисципліни	денна/заочна
Обсяг дисципліни	90 годин 3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	2 годин
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Хорове аранжування» базується на теорії і практиці професійного розвитку педагога-музиканта, що забезпечує процес художньо-педагогічної освіти бакалавр, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої музично-педагогічної творчості, музично-педагогічної майстерності, музично-педагогічної культури. Зміст дисципліни полягає у ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичними та практичними основами перекладу хорових творів для різних типів і видів колективів. А також у формуванні навичок самостійної роботи з фаховою літературою. Професійно розширити і збагатити репертуар хору та підготувати до практичної роботи майбутнього хормейстера, викладача, керівника хорового колективу. Навчальна дисципліна «Хорове аранжування» призначена для вивчення студентами-бакалаврами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та є необхідним компонентом загальнотеоретичної та професійної підготовки музикантів та педагогів. Вона забезпечує формування теоретико-методологічної та методичної культури майбутнього музичного керівника. Аранжування є творчою, навчальною лабораторією, де студенти пізнають можливості вокальних голосів, набувають навичок обробки народної пісні. Викладання навчальної дисципліни «Хорове аранжування» полягає у формуванні педагогічних засобів професійного розвитку та в оволодінні науково-теоретичними та практичними основами. Творчий розвиток особистості вчителя мистецтва і майбутнього диригента в процесі вивчення хорового аранжування є основною метою занять.</p> <p>Основними завданнями дисципліни «Хорове аранжування» є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. формування у студентів позитивної мотивації до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності; 2. вивчення різних стилів і жанрів хорової музики, знайомство з принципами підбору хорового репертуару, виховання художнього смаку; 3. розвивати творчу уяву, художній смак, вміння розкривати творчий задум композитора, вдосконалювати навички професійно-художнього аранжування творів; 4. забезпечення студентів хоровим репертуаром для подальшої професійної діяльності. 5. формування у студентів практичних умінь і навичок щодо музичної діяльності та проведення всіх організаційних форм роботи з музичного виховання. <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. анатомо-фізіологічні особливості голосового апарату; 2. художні особливості кожного типу і виду хорів, що знаходить відображення в хорових аранжуваннях; 3. аранжуючи твори різних епох, стилів, жанрів, студент повинен орієнтуватися у всіх деталях музичного твору, розуміти і відчувати особливості художнього мислення того чи іншого композитора; 4. студент повинен знати методику музичного виховання, хорознавство, вокал, диригування, сольфеджіо, гармонію, аналіз музичних форм. <p>вміти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. робити переклади з однорідних хорів на мішані і навпаки; 	

2. аранжувати вокально-інструментальні твори для будь-якого складу хору;
3. створювати обробки народних пісень для будь-якого складу хору способом гармонізації;
4. грати хорові твори на інструменті, самостійно оволодівати навчально-методичною літературою.
5. вміти зробити аранжування народної пісні в куплетній і куплетно-варіаційній формі;

4. Результати навчання (компетентності)

Загальнонаукові компетенції:

- базові уявлення про основи психології, педагогіки, мистецтвознавства, культурології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості;
- базові знання фундаментальних розділів українського та світового музичного мистецтва, в обсязі, необхідному для володіння ними в обраній професії;
- базові знання з дисциплін, які характеризуються новими навчально-виховними підходами та завданнями: сольфеджіо, хоровий клас, хорознавство, гармонія, а також інших дисциплін, що передбачені навчальним планом, які допомагають опанувати свій фах;
- базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси;

Соціально-особистісні компетентності:

- здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення;
- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань, пов'язаних з музичним мистецтвом;
- здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках;
- здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції з основ музичного мистецтва;
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного музично-творчого потенціалу та самореалізації.

Загально-професійні компетенції:

- володіння музичним інструментом;
- навички роботи з технічними засобами;
- дослідницькі навички;
- навички керування колективом.

Фахові компетентності:

- здатність використовувати в майбутній професійній діяльності доцільні методи та прийоми, різноманітні форми роботи з музичного виховання;
- практичне й оперативне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій;
- володіння практичними вміннями і навичками в різних видах музичної діяльності; здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, різних творів музичного мистецтва;
- знання основних шляхів пошуку виконавських засобів втілення художнього образу у виконавській, педагогічній діяльності;
- вміння використовувати фаховий хрестоматійний матеріал з хорової літератури, авторські та репертуарні збірники для підбору виконавського репертуару;
- володіння основними психолого-комунікативними аспектами, що сприяють продуктивній творчій діяльності дитячого колективу;
- здатність до самостійної музично-імпровізаційної діяльності;

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		20			
практичні		10			
індивідуальні		15			
Ознаки курсу					
Семестр VII	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Курс (рік навчання) IV	Нормативний / вибірковий вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Типи і види хорів, транспозиція Тема 1. Аранжування способом транспозиції без зміни фактури: а) переклади з чотириголосних мішаних хорів на однорідні (жіночі, дитячі, чоловічі); б) переклади з 4-голосих однорідних на мішані. Тема 2. Аранжування способом переміщення середніх голосів: а) переклади з 4-х гол. мішаних на однорідні (дитячі, жіночі, чоловічі); б) переклади з 4-х гол. однорідних на 4-х гол. мішані. Тема 3. Аранжування способом спрощення хорової партитури. Переклади з чотириголосних однорідних і мішаних хорів на 2-ох і 3-ох голосів. Змістовий модуль 2. Аранжування	лекція	1, 2, 5	2		1 тиждень
	практичне заняття.		2		
	самостійна робота	1, 2, 6, 7			2 тиждень
	лекція		4		2, 3 тиждень
	практичне заняття		2		
	лекція	1, 2, 5	4		4, 5 тиждень
	самостійна робота	1, 6			
	лекція		4		7,8 тиждень
	самостійна робота	1, 6, 7			
лекція	6, 7, 9		4		

багатоголосих творів Тема 4. Аранжування чотириголосих мішаних хорів на неповний мішаний хор (сопрано, альти, чоловічі голоси). Тема 5. Аранжування багатоголосних мішаних хорів на чотириголосний однорідний і мішаний хоровий склад. Тема 6. Аранжування для хору вокально-інструментальних творів: а) фортепіанна фактура - основа хорової партитури; б) переклади для хору a capella із супроводом Змістовий модуль 3. Виконання опрацьованих творів Тема 7. Обробки народних мелодій для хору. Гармонізація народної пісні.	практичне заняття		2		9, 10 тиждень
	лекція	3, 4	2		
	практичне заняття		2		11 тиждень
	самостійна робота	3, 8, 9		2	12 тиждень
практичне заняття					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань. Поточний контроль з дисципліни «Хорове аранжування» здійснюється на практичних заняттях протягом всього курсу навчання і має за мету перевірку засвоєння студентами змістових модулів навчальної дисципліни та виховання у них постійного прагнення до самовдосконалення. Основні принципи поточного контролю: перевірка якості засвоєння бакалаврами теоретичного матеріалу; перевірка виконання практичного завдання; перевірка самостійно підготовлених доповідей; перевірка самостійно			

підготовленого практичного завдання. поглибити знання з історії диригентського мистецтва;

Критерії підсумкового контролю.

Оцінка «А» («відмінно»). Студент дає правильні, точні, повні ґрунтовні відповіді, підкріплені прикладами і презентацією власної позиції; демонструє високий рівень знань в обсязі навчальної програми з теорії та методики музичного виховання, які отримав, користуючись основною і допоміжною літературою, зокрема статтями у фахових виданнях; володіє сучасною науковою термінологією; методично ґрамотно розв'язує запропоновані завдання; творчо підходить до виконання завдань; орієнтується у системі методичних понять, науково правильно їх тлумачить, вичерпно розкриває актуальні питання методики хорового аранжування, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; володіє сучасними технологіями ознайомлення з музикою; дотримується високої культури писемного професійного мовлення; виконує усі завдання самостійної та індивідуальної роботи вчасно і якісно.

Оцінка «В» («дуже добре»), оцінка «С» («добре»). Відповідь на питання курсу недостатньо повна, але змістовна, підкріплена прикладами і власними судженнями; добре володіє теоретичними знаннями з теорії та методики хорового аранжування, які отримав із основної літератури і деяких фахових видань; орієнтується в системі методичних понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; розкриває окремі актуальні питання хорового аранжування, поверхово ознайомлений з особливостями розвитку голосового апарату у дітей, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; під час виконання завдань методичного характеру, володіє окремими сучасними технологіями ознайомлення дітей з музикою; виконав не менше як 3 / 4 % завдань самостійної та індивідуальної роботи.

Оцінка «D» («достатньо»), оцінка «E» («задовільно»). Відповідь на основні питання курсу студент дає недостатньо повну; презентує незнання матеріалу з основних тем теорії та методики хорового аранжування або його поверхневе викладення; ключові питання розкриває неповно, в основному презентує матеріал основного посібника або ж конспект лекції; помиляється у визначенні базових методичних понять; допускає помилки при перекладі хорових творів, не знайомий із діапазоном хорових голосів; допускає суттєві помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань; не користується науковою термінологією; відсутній творчий підхід у вирішенні завдань хорового аранжування. Не виконує більш як половини завдань самостійної та індивідуальної роботи; під час розробки конспектів занять, завдань по перекладу хорових творів, допускає грубі методичні помилки; не вміє

	<p>грамотно проаналізувати зміст програм, який стосується хорового аранжування.</p> <p>Оцінка «незадовільно» (складається з двох рівнів складності), а саме: FX – «незадовільно з можливістю повторного складання»;</p> <p>F – «незадовільно з обов'язковим вивченням повторного курсу» . Студент виявляє незнання теоретичного матеріалу з теорії та методики хорового аранжування, або демонструє поверхове викладення; ключові питання розкриває неповно, користується при цьому інформацією з основних літературних джерел чи конспекту; помиляється у визначенні методичних понять, а більшості визначень не знає; не знайомий із діапазонами хорових голосів, для яких здійснюється переклад твору. Допускає суттєві помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань, складанні конспектів занять; не користується науковою термінологією; відсутній творчий підхід у вирішенні практичних завдань; володіє низькою культурою усного мовлення; не виконує більш як половини завдань самостійної та індивідуальної роботи; виявляє незнання більшої частини матеріалу питання чи конкретної теми в цілому; непослідовно викладає теоретичний матеріал, не наводить потрібних прикладів, допускає багато помилок.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Виконання контрольної роботи необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни.</p> <p>Метою виконання контрольної роботи є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок.</p> <p>На письмові контрольні роботи виносяться питання, опрацьовані на лекціях та самостійно. Дана форма контролю дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Контрольні роботи виконуються у формі тестів та письмових теоретичних питань</p> <p>--</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Під час семінарських занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.</p> <p>Основними формами контролю на семінарських заняттях є індивідуальне опитування, фронтальне опитування, письмове тестування та виконання індивідуальних завдань.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>До здачі іспиту з хорового аранжування допускаються студенти, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не мають академзаборгованості з навчальних предметів; - виконали всі практичні завдання, зокрема ті, що стосуються самостійної роботи; - опрацювали теоретичний матеріал та рекомендовану

літературу;
- здали всі поточні види контролю.

7. Політика курсу

Основне місце у вивченні предмету «Хорове аранжування» відводиться лекційним заняттям. Вони спрямовані, головним чином, на оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики хорового аранжування, засвоєння студентами прийомів та методів хорового перекладу творів для дітей різновікових категорій та дорослих виконавців.

Не менш вагомою є система практичних занять, яка має на меті реалізувати розв'язання завдань формування єдності теоретичної і практичної готовності майбутнього музичного керівника до здійснення педагогічної діяльності. Студент повинен оволодіння практичними вміннями і навичками перекладу хорових та інструментальних творів.

На заняттях з хорового аранжування передбачаються різні форми роботи із студентами:

- аналіз хорових творів, які написані для хорів різного типу і виду;
- розробка конспектів занять з хорового аранжування;
- виконання завдань з перекладу хорових творів;
- виконання творчих завдань з перекладу інструментальних творів;
- робота з хором і виконання власних творчих робіт (обробка нар. пісні);
- розв'язання педагогічних задач і тестових завдань.

Невід'ємною складовою процесу вивчення предмету «Хорове аранжування» є самостійна теоретична та практична робота студента. Основними завданнями самостійної роботи студента є: сприяння формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості майбутнього фахівця; закріплення та систематизація набутих знань, умінь, навичок та їхнє застосування при вирішенні практичних завдань та виконання творчих робіт; виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. Студент, який допустив пропуск заняття, зобов'язаний після виходу на навчання подати на кафедру дані щодо причин пропуску. Відпрацювання пропущених занять виконується у повному обсязі (година за годину) за індивідуальним графіком, погодженим із завідувачем кафедри та викладачем.

На засвоєння курсу «Хорового аранжування» навчальним планом на 4 курсі відведено 90 годин.

Рекомендована література

Базова

- 1.Вахняк Є. Хорове аранжування. – К.: Музична Україна, 1977
- 2.Горохов П., Загорецький Д. Хорове аранжування, К.: Музична Україна, 1982.
- 3.Долчук Р. Хорове аранжування, Ів-Франківськ: Плай, 2008.
- 4.Егоров А. Основы хорового письма, Л-М., 1939
- 5.Ивакин М. Хоровая аранжировка – М.: Музыка., 1980
- 6.Ленський. Хоровая аранжировка.
- 7.Лиценко И. Практическое руководство по хоровой аранжировке.– М., 1962.
- 8.Ушкарёв А. Основы хорового письма: Учебник.– 2-е изд. – М.: Музыка, 1986.
- 9.Юрлов А. Хоровые предложения, М., 1960.

Допоміжна

- 1.Білявський Є.Г. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. – К.: Музична Україна, – 1984.
- 2.Гинзбург Л.С. О работе над музыкальным произведением. – М.: Музыка, 1981.
- 3.Демчишин М.С. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів. – К., 1996.
- 4.Дмитревський Г.С. Хорознавство і керування хором. – К.: 1961
- 5.Їжак В.О., Серганюк Ю.М., Серганюк Л.І. Методика аналізу хорових творів.-Івано-Франківськ,1992.
- 6.Коломієць О.М. Хорознавство / О.М.Коломоець // Навч. Посібник.- Київ: Либідь,2001.-

168с.

7. Колесса Ф. Шкільний співаник . видання 2. – К.: Музична Україна, 1993, 223с.

8. Левандо П. Аналіз хорових партитур: Метод. пос. – Л., 1971